

Zsibói Béla

Ami ilyen, az nem más

Én megmondom magának, hogy az, amiket itten tőlem akar hallani ez nem téma, ha az embernek fáj a feje, és nekem fáj a fejem, de azért az ilyesmi, elmondhatom, hogy foglalkoztat, mert van róluk véleményem, hogy mit gondolok, amikor ezeket halom másoktól is, nemcsak magától, azoktól, akik ezekkel vannak eltelve a rádióban, a televízióban, mert újságot ritkán olvasok, szinte soha, de fülelek, higgye el, fülelni kell, meg lesem a televíziót is az anyém szobájában, közben néha hunyok is egy kicsit, amikor olyan van, de a lényegre azért figyelek, hogy itt ez történt, ott meg az, és akkor látom, hogy hogyan állnak a dolgok, és a dolgok, meg kell mondjam, nem állnak jól, és ettől fáj a fejem, meg a magam dolgától, mert azt látom, hogy nemcsak velem van baj, hogy nincs melóm, meg azokkal a többiekkel, akik állástalanul lődögnek, hanem mindenkivel, szinte az egész világgal, a mindenféle szerencsétlenségekkel, robbantgatásokkal, a terroristákkal, és akkor ez az egész olyan, mintha én egyedül állnék szemben a sebesvonattal, hogy megállítsam menet közben a pusztá kezemmel, amire semmi esélyem nincs, ugye, meg egyáltalán, hogy jövök én ahhoz, hogy megállítsam a vonatot, csak úgy, mert ez tiszta öngyilkosság, ami foglalkoztatott is önmagában, hogy megoldás lenne nekem, csak hogy azt túl komplikált dolog csinálni, meg az igazság az, hogy félek is tőle, hát így életben maradok, ami semmivel sem jobb, genyó dolgok ezek, de amivel maguk foglalkoznak, az se jobb, mert az emberiség sorsa engem is foglalkoztat, de hogy munkanélküli vagyok, mit tehetek érte, tudja hogy van, ha nincs a kezében semmi, akkor mit csinálhatsz, hát semmit, ahogy apám is mondta, és ő tudta, mert bányász volt, jó bányász, mester, aki magát éppen ezért vájárának szólíttatta, most a jövő hónapban lesz három éve, hogy meghalt, szóval ő mondta, hogy fiam, ha nincs a kezében semmi, szart érsz, és ez így is van, tudom magamról, mert hiába végeztem el az iskolát, ha kivették a kezemből azt a szerszámot már második éve, és ki tudja, hogy még meddig nyújtogathatom a markom, hogy visszakerüljön bele, mert lakatosra, kiváltképp bányában, nem biztos, hogy mostanság szükség lesz, ahogy én látom, lehet, de most ez van és nem más, az átképzés meg a többi olyan, hogy csak itt vagyok, ahogy látja, és beszélgetek magával róla, ezért aztán a háborús fenyegetés, ha aggaszt is, de tőlem nagyon messze van,

és ma már nincsenek olyan humbug dolgok, amivel a fateréket etették, hogy békeműszak, meg harcolunk a békéért, és békekölcsön, vagy a tüntetések, ahova el lehetett menni, ahogy mesélte ezeket a dolgokat az öreg, a kórei vagy a vietnámi háború idején, ahogy láttam a *Haireben*, meg a többi amerikai filmben, a *Jó reggelt Vietnam*, ez jó volt, szóval azok sem értek semmit, ahogy más sem ér itt semmit, amit kitaláltak, mert Szarajevóban is így volt, a szerbek, meg a bosnyákok, meg a horvátok, vagy a csecsenek és az oroszok között, aztán a palesztinok és az izraeliek is már mióta, most meg a golyózápor miatt nem tudják eltemetni halottaikat a kurdok és a törökök és a kínaiakkal is így Tajvan körül, ami aztán ott tényleg fenyegetés lehetett, a békére, gondolja csak meg, nem mások ellen, hanem kínaiak a kínaiak ellen, és emlékszik, mondta a rádió is, mert hogy fülelek, hogy az ottani dollár ára rögtön lezuhant a gazdaságban, de a kurvák tarifája felszökött azon nyomban, én nem sajnálom tőlük, mondtam is magamban, végre valakiknek jól megy, csak arra gondoltam, hogy ilyen a politika, hogy a kurváknak lesz a legjobb, már azoknak, akik csinálják a heccet, és ahogy erre mondani szokták, hogy kurva a majom is, de az anyja is, amit úgy kell értelmezni, hogy az is kurva, aki ilyeneket a világra ... (nemzett) és akkor ilyen a világ és a politika, és akkor tenni meg mit, semmit, se az aknák, se a rakéták ellen és a katasztrófa, az atomkatasztrófával is így állunk, mert emlékszik, nem történt semmi se a franciák atomrobbantásaira most a télen, ott a Csendes-óceánon vagy hol, már nem emlékszek pontosan, valami korallszigetekenél, amikor tiltakoztak a környező hatalmak meg a világ többi hatalmai, de hiába, mert a franciák csak megcsinálták másodjára is, azok meg hiába tépték a szájukat, és akkor itt vagyok én, hát hatalom vagyok én, mondja meg, a huszonhét évemmel, meló nélkül, úgy nézek ki, mint egy hatalom, nem, én semmi vagyok ehhez, meg sok máshoz is, ami közelebb van hozzám, ami itt van körülöttem, vagy ebben az országban, amelyikben élünk, hát akkor ahhoz, ami messzebb van, mi lehetek, ahol az okosok ugyanúgy mindennel foglalkoznak, mint nálunk, de a szarban csak mi maradtunk benne, a janik, a bosnyák vagy a csecsen janik, igen a többiek is éppen csak a szarszint felett vannak, hogy levegőt vegyenek a pofázáshoz, és nincs kivétel, maguk is ilyenek, mert, aki jól mazzsolózott nálunk, meg körben túl a határokon, hogy tele a zsebe, az sunyiban lapít és igyekszik még többet spájzolni ebben a megváltozott rendszerben, amiről apám, isten nyugossa, még a kezdetén megmondta, hogy nagy zűr lesz és semmi jó nekünk, mármint a janiknak, itt és máshol se, és később is mondta, én csak hallgattam az ágya szélén, akkor már betegen feküdt, mert így lett a románoknál akkor, és a jugók is lőttek már egymást, meg északon is a litvánok vagy kik és a ruszok, de másképp is igaza lett a faternek, mert ez ugyanannak a rendszernek a fonákja, ami olyan mintha megtörtént volna, csak rosszul, ha közben egyesek, a békés janik is meló nélkül úgy esnek el, mint a háborúban a katonai áldozatok, hogy többet nem tudnak felállni, és azt sem lehet tudni, hogy a lövöldözők közül ki ölte meg őket, mert annyian lőnek és annyian esnek el mostanában, hogy béke van, de amikor erre gondolok, hogy béke van, akkor azt kérdezem, hogy milyen a béke és milyen az, hogy élek és akkor úgy válaszolok, hogy minket nem az atom fog sírba dönteni, vagy valami, hanem az a béke fog elpusztítani, ami nem a mienk, amiben nem tudunk élni, nem az én békém, ami bennem van, hanem olyan összevissza, amilyen a világ, és ez látszott a világháborúk után, és most a legjobban Szarajevóban, ahol aztán van is meg nincs is béke, de lehet, nem

is lesz egy újabb békéig, ami után majd egy másik jön, és mind így, aztán, ahogy mondja, hogy ennek a békének a megvédésében a szerepemet vállalnám vagy nem, és hogy szívesen csinálnám a megőrzését, az nem téma, csak persze mi az ára, mert azt mondják mindenkinek, a békének is ára van, és ezt a politikusok tudják a legjobban, és látszik is a békéken, csakhogy, úgy a béke nekem olyan, mint a kilós ruhák boltja, ahonnan mostanában öltözködöm, hogy turkálók és olcsó, de a békémnek ennél nagyobb árat szabnak, nem tudom megfizetni, ha beledöglök se, és akkor nem tudom vállalni, meg minék is, és akkor inkább esetleg lemondok róla valami másért, ami ugyanolyan olcsó, de nem ráz, ahogy mondani szokták, vagy ráz, de jó drága és megéri, mert van benne zsozsó vastagon, és akkor mit, hogy mondjak a békére meg a háborúra meg az atomszerencsétlenségre és a jövőre, ami lesz, ha csak a mára gondolok, mert, hogy milyen a holnap, jobb ha nem tudom és hogy mit tehetek, azt, hogy kérem hagyják abba ezt az atomdolgót meg a többit is, mert Csernobilben csak hat tévedés volt, vagy ilyesmi, de ne tévedjenek egyszer sem, máshol sem, ez a kérés, mert hogy a rák amúgy is bennünk van, csakhogy, ha ez a kérés, akkor mi van, meghallja ezt valaki ... én, láthatja, nem tudom nagyon jól kifejezni magamat, hogy önálló, meg erős, vagy milyen az egyéniségem és az akaratom, lehet, hogy többet kellene olvasnak, van egy pár könyvem, amit kiolvastam, nem telik rá, és most már újságra sem egyáltalán, szóval rossz képességem van a kifejezés tekintetében, az iskolában is ez volt a bajom, de

Gyurián Tibor salgótarjáni üzemi fotóiból

amit láttam, vagy jól meglestem, azt egyből megcsináltam, ilyen volt a mesterség is, amiben jártasságra tettem szert, mert teszem azt, ott volt a maceráj, tudja, amivel a régi bányászok mértek, az a két deszka vagy lécz, hogy valaminek a hosszát lemérik, mert colstok az hiánycikk volt, hogy mindég eltört, na most, ha én egyszer megnéztem magamnak egy távolságot, akkor legfeljebb félcentit, ha tévedtem, vagy annyit sem, a szakiskolában meg már tolmércét használtunk és én szinte milliméterre mondtam, hogy mennyi az, hogy a csodájára jártak és fogadtak is a szemértékemre, aztán a mikrómérőt is szerettem, ezért is gondoltam, hogy később esetleg ékszerésznek mennék, vagy inkább műszerésznek a pontos szemem miatt, de ebből se igen lesz már semmi, szóval ilyen vagyok, a jót is meglátom meg a rosszat is, csak nem mindig tudom kimondani, mert az, hogy szia haver, mivan haver, vagy figyelj haver és a többi marháskodás az megy, de az irodalmi duma, az nem az enyém, az meg hogy erős vagyok, azt tudom és nem a kilencvenkét kilométert mondom, és ha bepapulok valami ökörködésért, akkor pláne, de ugyanakkor gyenge is vagyok, hogy megértse, itt volt mindjárt a legutóbbi karácsony, amikor összegyűltünk a srácokkal meg a csajokkal, volt egy köztük nekem is, akiért azért nem öltem volna meg magam, szóval, hogy szenteste, meg buli, és békesség, és jó is volt, aztán néhányan kiszorultunk a konyhába, ott zsbongtunk, mert piát is hozott mindenki magával, ahogy telttel, és szipákoltunk is rendesen, meg koccintottunk, és közben a rádióban ment a karácsonyi műsor, én inkább csak azt hallgattam, amiben mondták, hogy ki mit hogyan kapott, meg mi, és közben körül a nyüzsgés, amikor az egyik kicsi mondja, hogy kapott legót, meg mindent és az apja is, aztán megint a gyerek, hogy neki jött a karácsony, meg az a legó, és hogy még mit akarna, kérdezték, na akkor mondta az a kislány, hogy ha az anyukáját elhozná az angyal, mert hogy meghalt, és erre nekem eszembe jutott a fater, aki olyan volt, amilyen, erről nem vitatkozom, de volt, és legót vagy mit nem kaptam tőle, pofont se, pedig nagy volt a tenyere, meg erős, az ökle még annál is, de soha nem nyúlt hozzám, meg anyámhoz se, csak fenyegetett és akkor mindég simogatta közben a fejét, amitől aztán félttem is rendesen, szóval én nem kívánom vissza azt a nagy véleményét, mert mindig ebből lett közöttünk minden, csak ezért jó lenne, ha lenne és akkor karácsonykor, amikor az a kislány elmondta az anyukáját, én eljöttem onnét, pedig jó volt ott, másnap tudtam meg, hogy sajnálták és hogy kár volt, amiért eljöttem, csak hát mindég másnap tud meg mindent az ember, de az így is jó volt, azt hiszem szerettek, ezért mondták, és hát gyengesség volt, hogy eljöttem egy ilyesmiért, de amikor az erőre gondolok, mármint az anyámra, akkor az nem olyan, hogy mindenáron ütök, vagy ilyesmi, még ha fel is megy a puha, hanem csak olyan, hogy nem hagyom, és nem azért mert Vastagnak hívnak a haverok, kérdezze meg, ez jelent valamit, hanem mert nem szeretem a pizkoskodását, még akkor sem, ha olykor belecsap az ember a lecsóba és belecsap, mert van pénze, hogy dajdaj legyen, vagy legalábbis volt, mint akkor, hogy még friss állástalan voltam és még futotta rá, és akkor a Tánco, így mondjuk neki, a hepaj közepén, úgy ahogy mi ülünk most szemben egymással a galléromhoz nyúl és lehord mindennek, hogy hernyó meg tahó, meg gennyalak és hogy nincs vér a pucámban, meg ilyesmi, hogy elcsendesedett mindenki körülöttünk, de nekem ilyet egy haver se mondhat, mert nem igaz, és ezek nem is voltak haveraim, csak közéjük cseppentem, szóval én akkor felálltam, de mégsem ütöttem, tintás volt a Tánco erősen, akkor meg minek kalapálni.

gondoltam, csak megmondtam neki mindenki hallatára, hogy te hiába vagy menő csávó és zselézed a hajadat, csak répa maradsz, és annál jobban nem tudtam visszasérteni, hogy megkérdeztem, ki a gernyó, mondjad még egyszer, te répa, de nem mondta, hogy is mondta volna, amikor a haverei csak lapítottak körülötte, egy se állt fel, én meg tudtam, egyedül én tudtam, hogy mi a baja, mert amikor nekem már éppen nem volt melóm, még a tavaly őszen, és a telepen ki akarta rámolni a Kisboltot, mert üres volt a bukszája, egyedül engem hívott, ami nem lett volna egy ékszerész munka, igaz, de nagy dolog se, vagy két ajtó, zsanirok, néhány zár, egy hátsó rács, ilyesmi, meg az erős, és hogy lakatos vagyok, meg ami ezzel jár, szerszám, miegymás, de én akkor azt mondtam, hogy nem megyek, mire ő azt mondta, hogy jó, akkor ő egyedül csinálja, legalább nem kell osztozni senkivel, de tartsam a pofám, aztán, hogy nem lett az egészből semmi, azt mondta nekem, hogy félt a pofámtól, már mint tőlem, pedig én nem nyitottam volna ki a számat, hogy köpjek róla, mert az milyen dolog, meg mi közöm hozzá, ha nem szálltam bele, és ez volt a fontos nekem, és azt hiszem nem haragudtam ezért rája ekkor sem, amikor bántott érte, mert, aki ilyen, az nem más, de én nem ilyen bátorságra vagy erőre gondolok, hogy ott a rafkós haverei között megmondtam Táncosnak, és tudtam, hogy ezek a rafkósok, ha egy bandában vannak és ballhéről van szó, akkor szakad a fül és reped a borda, volt már ilyen, és ez eszembe is jutott, de ezzel együtt, hogy megmondtam, hogy egy répa, nekem ez egy ... (női nemi szerv) - úgy volt mindenestől, mert olyan kapok-adok alapon nem féltém, csakhogy utána haza mentem és egész éjszaka forgolódtam, vittem magamban a majrét, nem találtam a helyem, ami azért rossz, mert a fűtés miatt ilyenkor már egy szobában alszunk az anyámmal, én ott fekszem a két heverő elé tett diványon, lábtól, ahogy gyermekkoromban, persze így is hideg van reggelre, pedig a pokróc ott lóg az ablakon, ősszel együtt akasztjuk fel, hogy tartsa a meleget tavaszig, ismerem a szagát is, bányalovakra osztogatták, csak akkor már nem voltak ilyen lovak és maradt valamelyik raktárban, ha igaz, és apám is kapott egyet, nem használták, tiszta új volt, a szakszervezet, vagy mi juttatta neki ajándékba, emlékszem, március vagy április volt, vagy valamilyen ünnep, és esett keményen, olyan eső volt, hogy a fejére terített pokrócra patakban folyt a víz, amikor hajnalban hazaállított, aztán reggel anyám feltörölte a konyhában a tócsákat és a padlason hetekig száradt a pokróc, sokszor feküdtem rajta meg takaróztam vele sráckoromban, lehet, hogy benne van a gyermekkoromnak egy darabja, de akkor másnap anyámnak csak egy bánata volt, hogy az éjjel apádnak valahol elmaradt az inge és a kiskabátja, mondta, és tudja meg, nem lett belőle semmi rossz szó közöttük, szerették egymást, vagy ilyesmi, igaz, hogy apámnak ez a harmadik házassága volt, és tudta a békesség megtartásának a módját, mert, negyven évesen vette el a nála fiatalabb anyámat, akit dolgozni se engedett sehova munkába, mert ő bányász-feleség és aki neki mindig Iréncém volt, ha szólt hozzá, meg anya, csak ha haragja lett, ekkor mondta, hogy Irén, és simogatni kezdte a kopaszodó fejét, amitől már el sem kezdődhetett a civakodás nálunk, szóval a pokróc ott lóg az ablakon, így aztán valahogy a fater is velünk van a hidegben, de a pufajkája is ott van összevissza foltozva anyám ágynál a széken, mert azt reggel magára veszi, csak nézem ilyenkor, ahogy a régi nadrágszíjjal összefogja magán, hogy meleget tartson, na és ott van az apámnak az ágya, ami most üres, ugye, hogy meghalt, és amitől bepapulok, különösen olyankor, ha nem tudok aludni, mert eszembe jut,

hogymiben vagyunk most mind a ketten az anyámmal, és amiről mindenki dumál, hogy szegénység, de a szegényről, aki szegény senki, az el van felejtve, csak az, hogy a Kádár-korszak így, meg úgy, meg mifenc, de akkor abban az ágyban ... (közösült) apám és anyám az én érdekcumban, amiről engem nem kérdeztek meg, hogy világra akarok jönni vagy se, de nekik se mondták meg abban a korszakban, hogy mi lesz, amikor már itt vagyok szinte harminc évesen és nem tudom, mit kezdjek az anyámmal, mert nem tudom eltartani, és együtt lessük a postást minden hónapban, hogy hozza már az apám után folyósított nyugdíját, ha a segély, az semmire se elég, és az a kevés fekete munka is csak olyan, hogy hol bejön, hol semmi, de inkább semmi, mert most már mindenki fél tőle, szóval azt mondom, hogy még születésünk előtt kellene szóljanak az ilyenekről, mert ez olyan mintha halva születnél, csak közben egyet-kettőt hagynak szuszogni, aztán annyi, na hát ilyenek vannak, ha nem alszom, mint amikor Táncossal is volt az a dolog, de igaz, úgy is van, hogy nem tudok aludni, mert ugyanazokra az álmokra ébredek, hogy mi van velünk, és aztán már nem tudok visszaaludni, pedig úgy fekszem le, hogy jól betakarózom és arra gondolok, ma már semmi rossz és felejtünk el mindent, és itt jó biztonságban vagyok a nagy dunna alatt, aztán csak pislogok a sötétben és várom a reggelt, és akkor megyek az udvarra és veszem a fejszét és nekiesek a tőkének, hogy felhasogassam a tűzifát, ami jó, mert már nem vagyok úgy egyedül, és akkor maga azt kérdezte, hogy a munka öröm, vagy mi, hát ez ilyen, és ami ilyen volt, az nem más, csak hát a fa is fogytán van már, hogy ilyen hosszú volt ez a tél, nagyon hosszú, na de, hogy folytassam, ez olyanokat, amiket az ember csak úgy megmond valakinek, vagy más ilyen és nem fél, hogy megbalhézzák, ahogy én a Táncosék asztalánál voltam, azt azért nem tartom jellem szempontjából erős dolognak, mert ez ilyen hirtelen jön, lehet haragból vagy másból, de aki erős, az nem hirtelen erős, az hosszú ideig tartja magát és tudja, hogy minek teszi, na most itt van a blézerem, ami rajtam van, menő darab, tiszta bőr, garantáltan tiszta bőr, amivel úgy voltam, hogy már régen kinéztem magamnak, amikor még havonta rendszeresen jött a lóvé, mert rendes melóm volt, szóval már régen kinéztem magamnak, de csak néztem és folyton halasztottam, mert frankó ára volt a képességeimhez, már ami a bukszát illeti, én ezért apródonként folyton félre tettem, hogy otthonra is maradjon a pénzből, aztán, hogy az utolsó fizetés a kezemben volt, amikor a melómból szélnek eresztettek, az első utam a butikba vitt, jött a haver is velem, ez egy sofőr, neki is tetszett és hogy éppen ki lett rá a pénz, megvettük, nagy érzés volt, aztán a maradékból egy keveset elkómáztunk, majd ballagtunk haza, de nem voltunk kómások, csak hangosan röhögtünk minden marhaságon, hogy dőlt belőlünk, aztán már majdnem otthon voltunk, amikor az üres utcán egyszer csak elénk állt egy zsarú, meg még egy, és kéri az iratokat, meg mit, aztán megkérdi tőlem az egyik, hogy hol lakom, mire én azt mondtam, hogy a blézeremben, ez viccesnek tűnt akkor, hogy már melóm se volt, később sokat röhögtünk ezen a haverral, de a zsarú akkor csak elhúzta a száját és nézte a címet, meg intett az utcánk fele, hogy indíts haza, rendes volt és mi el is indultunk, na már most, hogy erős az egyéniségem vagy mi, az ilyenekben igen, hogy megvettem, és kivártam, amíg megvehettem és tényleg nagyon erősnek éreztem ekkor magam a blézeremben...

Pusztulás, a haza védelme, a katonai szolgálat, meg amit szóba hozott, pusztulás volt nekem, ahogy kezdődött, mert februárban megkaptuk, hogy kell menni a seregbe, és az a

hónap azzal telt, hogy ide meg oda, kihez búcsúzni, meg a csajoktól miként, és a pénz, amit gyűjtöttünk, mert pia, meg vacsora és a többi, és amikor jött az idő, akkor előtte a hepaj három napig tartott, és én három napig nem jártam otthon, aztán, amikor hajnalban nagy vidáman haza botorkáltam a cuccért, mert reggel indult a vonatunk, anyám a konyhában ült a széken és várt és én akkor kezdtem, hogy anya, én mostmár elmegyek katonának, összecsomagoltál, vagy ilyesmi, ő azt válaszolta, már három napja kisfiam, amitől én elnémultam és így maradtam egész úton, hogy az üvegnek sem nyitottam ki a szám, ami körbe járt, mert, hogy anyám annyit várt rám, és így lettem kiskatona, hogy pusztulás volt nekem az a kezdés, de azt hiszem a katonasággal ez a helyzet, mint a csajokkal volt az általános iskolában, hogy kinéztem magamnak egyet és próbáltam vele, hogy így meg úgy, ahogy másoktól hallottam, meg egyszer a disznóólnak tetejéről láttam is, amint a szomszéd a szilvafának támasztja a csajt és csinálja a döntést, szóval próbáltam én is mindenfélét gondolatban, és elképzelttem, hogy így meg úgy, aztán, amikor ott van a helyzet, hogy éles, akkor taknyolódunk, mert megijedtünk tőle, de a végén csak sikerül valahogy valami, még ha nem olyan jó, ahogy beszéltek vagy láttuk, aztán a következőknél belejön az ember, és néha nem is tudja abbahagyni, szóval a seregtől is az elején így begerjednek a csávók, aztán már semmi az egész, igaz a csicskát, azt nem csiptem az első hónapokban, de aztán, úgy egy év után, amikor nekem állt, akár folytathattam volna, jól belejöttem, és azt lehet is csinálni, csak oda kell figyelni, és nem is volt frankó, most már tudom, hogy semmi bajon nem lett tőle, volt olyan amire már jól emlékszek belőle, a haverek, meg hogy rend, meg mi, szóval, hogy figyelni kell, és azt mondom, lehet csinálni, csak most az a kérdés, hogy kivel, amikor nem lesz kit besorozni a seregbe, mert mind kevesebb gyerek születik, tele van ezzel a rádió meg a televízió, ami igaz is, mert ha ilyen lett volna a helyzet, akkor anyámék sem passzióznak a családi ágyban, hanem gondolkodnak egyet és lehet, elmennek inkább a moziba, ami akkor még olcsó volt, ma már nem ilyen könnyű a fiataloknak, hogy válasszon, de ezt most hagyjuk, a lényeg az, hogy fogynak a gyerekek, akiket majd be lehet sorozni, és ez lehet jó is, csak akkor a haza védelmére a nyugdíjasokat viszik a seregbe, amikor azok is fogynak, isten nyugossa a fatert, ő előbb katonás volt, de kifogyott belőle idő előtt a szív, hogy elvitte, és ha a nyugdíjasokat se, akkor gondolja, hogy az okosok onnan fentről mennek a seregbe, akik miatt a fiatalok nem csinálnak gyereket, mert nem jut lakásra, meg a többire, ami még hiányzik a kajától a cuccig, meg ilyesmi, hogy nincs meg a kilátásuk a jövőre nézve, hát az okosok azok nem mennek, azok ülnek a székükön, és majd küldenek maguk helyett másokat, és akkor már itt a megoldás, a zsoldosok, akik pénzért csinálják, igaz, mi is kaptunk valami aprópénzt, a zsoldot, de mi nem számítottunk hivatásos katonának, ezért a jövő megoldása az olyan katonaságé, amelyikre felteszik a nagy táblát és veszik a nagy pemzlit és rámeszelik, hogy hivatásos, és jól megfizetik őket, de azt is miből, nem a zsebükéből, az okosokéból, ebben biztos vagyok, de nem mondom tovább, mert megint csak körbe járok velek, amitől elszedülök és fáj a fejem tőle, csak még annyit, hogy hazafiságról beszélnek, nekünk a seregben azt mondták, hogy a haza szolgálata becsületbeli vagy állampolgári kötelesség, vagy ilyesmi, de milyen ez, amikor ott van benne a zsozsó, én megmondom, hogy milyen, olyan mint a foci, nagy pénz, nagy foci, kicsi pénz, kis foci, és tényleg így van majdnem mindennel, mert az is baj, ha van lóvé

valamire, meg az is baj, ha nincs, mert itt vannak a drogosok, igaz, én még nem találkoztam velük, de lehet, bár nem dohányzom, hogy megpróbálnám ezt a dolgot, ha futná rá a bukszából, de hogy nem futja, én úgy harcolok ellenük, hogy nem vásárolok, mert mi mást tehetnék, és így van ez az alkohollal, meg a többi káros szenvedéllyel, csakhogy így van ez azokkal is, amelyek nem rossz szokások, mert azokról is leszokik az ember, ami jó, mert az nem volt egy probléma, hogy koncert vagy mi, és Pestre menni, színházban is láttuk az Istvánt Vikidállal, aztán, hogy bringázni a Mátrába, azok jó bulik voltak, tudja négyen, öten haverek szalonasütés meg főzőkolbász fokhagymával fóliában, meg sör között volt, volt, hogy két napig is kinn maradtunk sokszor, a bringát azóta eladtam, jól bírta a terepet, arra csinálták, és fizettek is érte, pedig arra a fater előlegezte a lóvét, rögtön amikor elvégeztem az iskolát, azzal, hogy amikor munkába állok, visszatörlesztem neki a rám eső részét, még az első évben a katonaság előtt, ami így is történt rendesen és ezért valahogy az a bringa a kettőnké volt, pepecselt is vele eleget, én meg jártam velem, most már nincs, egyikük se, és így volt a videóval, mert kazettát venni már nem tudtam, maradt a kölcsönzés, aztán arra se ment, meg kellett a pénz itthon is és eladtam, aztán a mozi itt nálunk, hogy megszűnt, átjártunk a szomszédos C.-re, de most, hogy a buszárak megnöttek, mert a jegy azelőtt se volt már olcsó, ez is lemaradt, a művelődési házban semmi, már mióta a diszkóba is fizetni kell, meg én nem is olyan nagyon szeretem azt a rőtöyögést, hát marad a televízió, és ezért nem látom úgy, ahogy maga kérdezte, hogy a sok tévénézést csökkenteni kellene, mert akkor mit csináljon aki fiatal, és így van mint én, meg a többiek, hogy még ezt se nekik, akik pedig tehetik, azok meg csinálják az éjszakát, és vannak elegen, csak-hogy ezzel is baj van, és megmondom, hogy miért, én nagyon szeretem a filmeket, a legjobban pedig a természetfilmeket, és láttam egyet a vidrákról, akik nappali állatok voltak, de környezetszennyezés, meg miattunk, az emberek miatt, éjszakai állatoké lettek és kipusztulnak, azt hiszem, hogy a fiatalokat is mi, emberek pusztítjuk ki a nappalokból, mert, hogy ott éppen mit csinálhatnának, hát nem sokat, és akkor az éjszakai életre kényszerítjük, aztán az átvirrasztott, álmatlanul töltött éjszakák után nappal meghalnak, a nappal már nem az övéc, vagy valahogy így, érti, amikor leszűkül az a térség, amiben élnek, és nem jó nekik, az állatok elmenekülnek onnan, és ettől előbb utóbb kihalnak, vagy valamilyen egész más állat lesz belőlük, ami már nem az, mint amilyen azelőtt volt ...

a környezetvédelemről ez jut eszembe, ahogy a szomszédunkban, tőlünk átlátni hozzája, Máris neném cipekedik a padlásra és a nyolcvan évével mássza a létrát, le és fel, ölében a felhasogatott tűzifával, hogy csak néztem, mi történhetett a szegénnyel vénségére, mert ilyet még nem láttam soha senkitől, hogy az udvarról valaki felhordja a tüzelőjét a saját padlására, amiért is átmentem, aztán a végén én is segítettem neki, mert azt mondja, hogy valakik a hivatalból környezeti tanulmányt, vagy valami ilyesmit fognak nála csinálni és attól fél, ha meglátják a tyúkol mellett azt a kicsi fáját, nem kapja meg a segílyt és akkor mi lesz vele, elesik attól a valamicske pénztől, így hát én is beálltam és jól kellett siessek, hogy többször forduljak, amíg ő egyszer, mert nem hagyta rám, hogy egyedül csináljam, aztán meglettünk, felsepertem az udvart és neki is meglett később a segílye, na, már most a természetvédelem úgy jön ide, hogy előbb az emberre kellene vigyázni, mert milyen dolog az, amikor valaki ennyire fél, és ki van szolgáltatva, hogy szegény, mert ha vigyázunk az

emberre, akkor az vigyáz a természetre és aztán a természet is vigyáz majd az emberre, de ez valahogy fordítva van, beszélünk a természetnek, meg a környezetnek a védelméről és elfelejtkezünk az emberről, mert aki nyomorult vagy éhes a gyomra, és ezek vannak többségben ezen a földön, annak először nem a természet jut eszébe és annak a védelme, hanem az, hogy saját nyomorúsága ellen védekezzen, de úgy áll a helyzet az iparral is, mert az a legszennyezőbb, amelyik szegény és nem jut neki a drága védőberendezésekre, hát így vagyunk mi a fűvel, a fával, a virágokkal vagy a levegővel, hogy kicsi fiúk vagyunk mi hozzá, ha szegények vagyunk és egyre jobban elszegényedünk, én nem csodálom, hogy egyre többször mondjuk a rádióban, hogy mind piszkosabb ez az ország, meg a főváros, aztán én azt hiszem, hogy ilyen a dolog a durvasággal meg az erőszakos cselekmények mai sokaságával, amik ugyanúgy terjednek, mint a szegénység, tudja, már régen nem történt velem semmi, aminek örültem volna, legalábbis az utóbbi időben semmi ilyen, és ezt gondolom, hogy ez azért is van, mert eldurvultak körülöttünk a körülmények, amilyenben én is vagyok, és ebben nincs öröm, pedig öröm, az kellene, a másik dolog meg olyan, mint ahogy anyám mesélte nagyanyámról, akit én nem ismertem, mert késői gyermeke voltam az apámnak, és a mama már régen meghalt, szóval róla mesélte az anyám, hogy a mama nekem mindég azt mondta, hogy kicsi foltincám, amire én nem emlékszem, olyan kicsi voltam, de azt aztán, hogy foltincám, soha senki se mondta nekem az életemben, pedig jó lett volna, persze hogy anyámék szerettek meg minden, és ez az ami kellene a világ dolgaira, hogy szeretet, az kellene, meg egy kis öröm, de hogy azt mint és hogyan kellene csinálni, nem tudom,ilyent nem tanultam ...

Kovács Bodor Sándor: A város /sorozat/ I.